

Mina-Maria Rusu (coord.)

Geanina Cotoi

Irina Hăilă

Mihaela Timingeriu

Exerciții practice de
Limba și literatura română

CAIET DE LUCRU

Clasa a VIII-a

Ediția a II-a

Editura Paralela 45

Acest auxiliar didactic este aprobat pentru utilizarea în unitățile de învățământ preuniversitar prin OMEC nr. 5318/21.11.2019.

Lucrarea este elaborată în conformitate cu Programa școlară pentru limba și literatura română aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Redactare: Daniel Mitran
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Exerciții practice de Limba și literatura română : caiet de lucru : clasa a

VIII-a / Mina-Maria Rusu (coord.), Geanina Cotoi, Irina Hăilă, Mihaela

Timingeriu. - Ed. a 2-a. - Pitești : Paralela 45, 2022

ISBN 978-973-47-3663-8

- I. Rusu, Mina-Maria
  - II. Cotoi, Geanina
  - III. Hăilă, Irina
  - IV. Timingeriu, Mihaela
- 811.135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2022

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

EVALUARE ÎNȚIALĂ

Citește cu atenție textele care urmează, apoi rezolvă cerințele:

A. Prieteni, bună seara, sub clar de lună spun
Sub vântul care plânge trecând prin codrul brun
Ca niște unde care, lovindu-se, se sparg
Și sub ușoara briză ce trestia o-nclină
Un călător visează și-n visuri se alină
Și-ascultă glăsuirea talazului din larg.

Ați auzit, prieteni, ce imn a înălțat
Nemărginita mare spre cerul înstelat?
Ce muzică sublimă trezește Dumnezeu
În lumea infinită Atoatecreator
Însuflețind talazul statornic călător
Să cânte imnul sufletului meu!

Prin Dumnezeu vorbește talazul vast al mării
Și totul prinde viață la șoptele chemării,
Venind din mari adâncuri ca soarele-n răsfrânger
Al valurilor mării fantastic cor de îngeri
Care-și topește-n spații nemărginite ceara
În castul clar de lună, prieteni, bună seara!

(Iulia Hasdeu, La țărmul mării)

B. Briză se numește un vânt cu caracter periodic, care bate pe coastele mării (și ale marilor lacuri) și care ia naștere datorită încălzirii inegale a uscatului și apei. [...]

Briza marină

Ziua, briza bate dinspre mare spre uscat, începând aproximativ de la ora 10 dimineața (briza marină), iar noaptea, după apusul soarelui, de la uscat spre mare (briza de uscat). În regiunile tropicale, brizele bat cu regularitate în tot timpul anului, iar în zonele temperate numai vara, după stabilizarea timpului foarte călduros. Briza marină are o viteză de 4-7 m/s, iar cea de uscat este mult mai slabă.

Briza de munte

Asemănătoare cu briza marină sunt brizele de munte. În primele ore ale dimineții, soarele încălzește culmile munților și aerul rece urcă pe creste; este briza de vale. Seara temperatura scade mai consistent la înălțime în timp ce pe văi se menține căldura acumulată în timpul zilei. Ca urmare aerul rece și dens se scurge spre văi. Este briza de munte (sau briza de culme).

Relieful muntos imprimă proceselor generatoare de nori unele particularități locale astfel: circulația aerului umed și cald din văi spre culmile muntoase formează norii de briză, care apar înșirați deasupra culmilor, ca adevărate salbe de nori albi, strălucitori, indicând timp frumos și stabil. Alteori, când curenții ascendenți de aer sunt mai puternici, norii îmbracă vârfulurile izolate, dominante în zonă, ca o căciulă, prevestind timp ploios.

(Text preluat de pe site-ul <https://ro.wikipedia.org>)

Partea I (28 de puncte)

1. (4p) Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în textul A: spun, plânge, ușoara, nemărginita.

2. (4p) Indică antonime pentru cuvintele puse în chenar în textul B: periodic, începând.

3. (4p) Alcătuieste un enunț în care să apară omonimul cuvântului subliniat în structura următoare: *Ca niște unde care, lovindu-se, se sparg...*

.....
.....

4. (4p) Încercuiește varianta corespunzătoare răspunsului corect:

a) Cuvântul *înger* are 5 sunete și 5 litere.

DA / NU

b) Toate cuvintele din seria: *a-se-mă-nă-toa-re, tem-pe-ra-tu-ra, în-șir-ați* sunt corect despărțite în silabe.

DA / NU

c) În seria: *spații, ceara, aer*, există un hiat și doi diftongi.

DA / NU

d) În cuvântul *seara*, *e* reprezintă un sunet separat.

DA / NU

5. (4p) Identifică, în oricare dintre textele date, un cuvânt cu sens propriu și un cuvânt cu sens figurat.

6. (4p) Transcrie, din oricare text dat:

– un atribut substantival genitival: .....

– un atribut adjectival: .....

7. (4p) Prezintă rolul semnului exclamării în secvența: *Însuflețind talazul statornic călător/ Să cânte imnul sufletului meu!*

.....
.....

Partea a II-a (12 puncte)

8. (4p) Indică două elemente ale peisajului prezentat în textul A.

.....
.....

9. (4p) Formulează o idee principală care se poate desprinde din textul B.

.....
.....

10. (4p) Comentează, în 50-60 de cuvinte, semnificația unei metafore din textul A.

.....
.....
.....
.....
.....

Partea a III-a (36 de puncte)

Redactează o compunere de 80-120 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare desfășurată în timpul unei excursii la munte/la mare. Vei folosi, în compunerea ta, două figuri de stil diferite.

.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vei primi **14 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, respectarea limitelor de spațiu indicate).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

EDITURA PARALELA 45

Elemente de interculturalitate

Modele comportamentale în textele literaturii universale

Să ne reamintim!

I. Alege răspunsul care te caracterizează:

1. Într-o situație dificilă:

- a) îți păstrezi calmul și încerci să găsești o soluție rațională;
- b) apelezi la imaginație pentru a ieși din impas;
- c) faci orice pentru a salva aparențele, astfel încât să nu transmiți panică celor din jur.

2. Ți place:

- a) să rezolvi enigme;
- b) să citești cărți de magie și despre vrăji;
- c) să fii foarte ordonat(ă)/atent(ă) la felul în care te îmbraci.

3. Dacă vrei să întrerupi monotonia unei zile obișnuite:

- a) te plimbi pe stradă, căutând posibile indicii ale unor enigme;
- b) cauți jocuri noi pe internet;
- c) inventezi povești pentru cei din jur.

4. Te interesează în mare măsură:

- a) lectura;
- b) jocurile;
- c) activitățile obișnuite.

5. Te caracterizează:

- a) calmul și ingeniozitatea;
- b) spontaneitatea și creativitatea;
- c) disciplina și rigurozitatea.

6. Te simți bine:

- a) când ești într-un cerc restrâns de prieteni;
- b) când te afli în compania unor oameni cu preocupări neobișnuite;
- c) dacă ai grijă de cei mai mici decât tine.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile a): modelul tău comportamental este Sherlock Holmes, personajul creat de Sir Arthur Conan Doyle. Ești interesat(ă) de tot ce se întâmplă în jur, perspicace, calm(ă) și stăpân(ă) întotdeauna pe orice situație, indiferent cât de dificilă ar părea. Ți place să dezlegi enigme, să găsești soluția unor mistere.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile b): modelul tău comportamental este Harry Potter, personajul creat de J.K. Rowlings. Ești interesat(ă) de aspectele neobișnuite, ai curaj să explorezi totul, ești curajos/curajoasă. Ți plac aventurile, găsești soluții neobișnuite la diferite probleme.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile c): modelul tău comportamental este Mary Poppins, personajul creat de P.L. Travers. Te caracterizează rigoarea, spiritul practic, ordinea, dar îți place, din când în când, să renunți la reguli și să visezi cu ochii deschiși. Ești inflexibil(ă) doar în aparență, pentru că, în adâncul sufletului, ești un copil mare.

II. Prezintă, în 80-100 de cuvinte, personajul din literatura universală pe care îl consideri modelul tău în viață.

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

După cină, Atticus se instalează cu ziarul în fotoliu, ca de obicei, și mă strigă:

— *Scout, ești gata? Citim?*

Dumnezeu îmi dădea mai mult decât puteam să îndur; m-am refugiat pe veranda din față. Atticus se luă după mine.

— *S-a întâmplat ceva, Scout?*

I-am răspuns că nu mă simțeam bine și că dacă el n-are nimic împotriva, nu m-aș mai duce la școală. Atticus se așeză în balansoar, picior peste picior. Degetele îi alunecară spre buzunarul ceasului – numai așa putea să gândească, zicea el. Aștepta într-o tăcere binevoitoare; am căutat să câștig teren:

— *Tu n-ai mers niciodată la școală și totuși te descurci foarte bine, de ce n-aș rămâne și eu acasă? Poți să mă-nveți, la fel cum bunicu' te-a învățat pe tine și pe unchiu' Jack.*

— *Nu, nu pot, răspunse Atticus. Eu trebuie să lucrez ca să-mi câștig existența. Și-apoi, m-ar închide dacă te-aș ține acasă... Deseară iei o sare amară și mâine te duci la școală.*

— *Mă simt bine, zău...*

— *Îmi închipuiam eu. Atunci, ia spune-mi, care-i pricina?*

Puțin câte puțin, i-am istorisit toate necazurile zilei:

— *...și ea mi-a spus că m-ai învățat greșit, și că n-o să mai putem citi împreună niciodată, niciodată. Te rog, nu mă mai trimite, te rog, sir.*

Atticus se ridică și făcu câțiva pași până la capătul verandei. Când isprăvi cu examenul viței sălbatice, se apropie iar de mine.

— *În primul rând, îmi spuse, dacă ai putea să-nveți un mic șiretlic, Scout, te-ai împăca mult mai bine cu fel de fel de oameni. Nu poți înțelege pe altul dacă nu privești lucrurile din punctul lui de vedere.*

— *Cum adică?*

— *...adică, dacă nu-ți pui papucii celuilalt și nu umbli puțin cu ei.*

Și Atticus îmi spuse că învățasem multe lucruri pe ziua de azi, dar că și domnișoara Caroline învățase câte ceva. Bunăoară, că un Cunningham nu primește nimic, dar dacă Walter și cu mine ne-am fi pus papucii ei, am fi văzut că în fond greșise din bună intenție. De ce i-am pretinde să învețe într-o zi toate manierele Maycombului? N-o putem ține de rău pentru că nu știuse să se descurce.

— *Ba da, m-am încăpățânat eu. Am crezut că fac bine dacă citesc, iar ea m-a luat la rost. Ascultă, Atticus, eu nu mă mai duc la școală! Și în clipa aceea mă fulgeră o idee: Burris Ewell! Îl știi pe Burris Ewell? Nu vine la școală decât în prima zi. Doamna care ne înscrie zice că și-a făcut îndeajuns datoria față de lege dacă l-a înscris în catalog.*

— *Dar tu, Scout, nu poți face una ca asta, ripostă Atticus. Câteodată, în cazuri excepționale, e mai bine să forțezi puțin legea. În cazul tău, însă, legea trebuie să rămână lege. Așa că, la școală cu tine.*

— *Nu văd de ce eu nu, și Burris da...*

— *Atunci, ascultă-mă.*

Și Atticus începu să-mi spună că de trei generații Ewellii erau rușinea Maycombului. Nici nu-și amintește ca vreunul din ei să fi muncit cinstit măcar o zi. După Crăciun, când vom scoate pomul, o să mă ia cu el și o să-mi arate unde stăteau și ce viață duceau. Oameni care trăiau ca animalele...

— Ar putea să meargă la școală oricând poftesc, la cel mai mic semn că vor să învețe, urmă el. Mijloace de a-i aduce la școală cu sila există, dar e stupid să-i silești pe cei de felul lor să se integreze într-o ambianță nouă...

— Dacă nu m-aș duce mâine la școală, m-ai sili?

— Să lăsăm asta, mi-o tăie sec Atticus. Dumneata, domnișoară Scout Finch, ești un om ca toți oamenii. Prin urmare, trebuie să te supui legii.

Îmi mai spuse că Ewellii erau membrii unei societăți închise, formată numai din Ewelli. În anumite împrejurări, oamenii ca toți oamenii aveau înțelepciunea să le acorde unele privilegii, trecându-le pur și simplu cu vederea anumite îndeletniciri. Uite, bunăoară, nimeni nu-i forțează să meargă la școală. Sau altceva: domnului Bob Ewell, tatăl lui Burris, i se îngăduie să vâneze și să pună capcane în afara sezonului de vânatoare.

— Dar e o faptă rea, Atticus, am comentat eu, căci în comitatul Maycomb a vâna în afara sezonului era o sfidare a legii, o culpă capitală în ochii mulțimii.

— E împotriva legii, ai dreptate, întări tatăl meu, și cu siguranță că este o faptă rea, dar când un om își cheltuiește ajutorul de șomaj pe whisky nedistilat, copiii lui plâng de foame. Nu cunosc niciun proprietar din împrejurimi care să întoarcă spatele acestor copii când vin să le ofere vânatul prins.

— Domnul Ewell n-ar trebui să facă una ca asta...

— Sigur că n-ar trebui, dar n-o să-și schimbe niciodată felul de-a fi. Și atunci, e drept să cadă păcatul asupra copiilor lui?

— Nu, sir, murmurai eu; mai făcui totuși o ultimă încercare: Dar dacă am să mă duc mai departe la școală, n-am să mai pot citi niciodată...

— Și ăsta-i marele tău necaz, nu-i așa?

— Da, sir.

Când Atticus mă privi, văzui pe fața lui expresia aceea care mă făcea totdeauna să mă aștept la ceva.

— Știi tu ce-i acela un compromis? mă întrebă.

— Să forțezi legea?

— Nu. Compromisul este o înțelegere la care se ajunge prin concesii făcute de ambele părți. Uite cum vom proceda: dacă tu recunoști că e necesar să mergi la școală, vom continua să citim în fiecare seară ca și până acum. S-a făcut?

— Da, sir!

(Harper Lee, *Să ucizi o pasăre cântătoare*)

Inițiere

1. În textul dat, se prezintă o discuție între tată (Atticus) și fiică (Scout Finch). Fetița este necăjită pentru că, în ziua respectivă, învățătoarea i-a făcut observație, la școală, referitoare la felul în care citește, iar Scout a crezut că nu mai are voie să citească niciodată împreună cu tatăl ei. Alcătuiește enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

a) despre ce discută cei doi;

.....

b) ce îi cere Scout tatălui ei;

.....

c) numele copilului care nu vine la școală decât în prima zi, menționat de Scout;

.....

d) ce îi propune tatăl lui Scout.

.....

2. Prezintă două argumente pe care le folosește tatăl pentru a o convinge pe fetița că trebuie să meargă la școală.

.....
.....
.....

3. Formulează patru idei principale care se pot desprinde din textul dat.

.....
.....
.....

4. Alcătuieste, în 30-40 de cuvinte, rezumatul textului dat.

.....
.....
.....

Consolidare

5. Transcrie trei structuri care se referă la atitudinea unor personaje față de școală.

.....
.....

6. Subliniază două secvențe din text în care sunt prezentate gesturile lui Atticus.

7. De ce crezi că Atticus aduce în discuție exemplul negativ al familiei Ewell?

8. La ce soluție ajung tatăl și fiica, la finalul conversației?

9. Alege trăsăturile pe care le consideri definitorii pentru caracterul lui Atticus, ilustrându-le cu secvențe din text.
a) toleranță; b) dezinteres pentru cei din jur; c) calm; d) responsabilitate; e) nervozitate; f) implicare.

PE 10. Imaginează-ți că ești în locul lui Scout/Atticus. Redactează un text de 50-80 de cuvinte, prezentând modul în care ai proceda.

Aprofundare/Excelență

PE 11. Alcătuieste un text de 100-120 de cuvinte, în care să argumentezi dacă părinții pot fi modele comportamentale pentru copii, valorificând textul dat și experiența ta culturală/de lectură. În realizarea compunerii, vei avea în vedere:

- formularea unei opinii în legătură cu tema propusă;
- enunțarea a două argumente adecvate opiniei, ilustrându-le cu exemple;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare, așezarea în pagină, lizibilitatea.

12. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Trecuse mai bine de un sfert de veac, de când era la Brookfield, prin urmare o vreme tocmai de ajuns pentru a-și face reputația de om cumsecade și muncitor, dar în același timp era prea de mult la această școală, pentru ca cineva să-și mai poată închipui despre el că va deveni ceva mai mult decât ceea ce era acum. În realitate, începuse să se împace cu viața calmă de pedagog care este de fapt prăpastia cea mai întunecoasă și cea mai tragică a carierei de profesor; făcând ani de-a rândul și fără întrerupere aceleași lecții, profesiunea de profesor deveni pentru el un fel de obicei, în care se împleteau celelalte îndeletniciri ale vieții sale, cu un calm pe de-a-ntregul

înșelător. Muncea din greu și era conștiincios – era un fel de mecanism care făcea servicii, funcționa mulțumitor, inspira încredere, cu un cuvânt, un fel de mecanism care-ți da de toate, în afară de inspirație.

Pe urmă, în viața lui apărură această minunată femeie, la prezența căreia nu se așteptase nimeni și cu atât mai puțin Chips însuși. Reuși să facă din el un om nou din toate punctele de vedere, deși în realitate această noutate nu reprezenta altceva decât trezirea la viață a unor calități ale lui care erau vechi, dar stăteau întemnițate și nevăzute în adâncul sufletului său. Ochii lui Chips începură să strălucească din nou, inteligența lui, care era destul de corespunzătoare, chiar dacă nu era deosebită, începu să se hazardeze în sfere mult mai înalte. Principala lui calitate, pe care o posedase întotdeauna, anume simțul acut al umorului, începu să se manifeste cu o bogăție neașteptată, căreia vârsta lui îi atribuia acum un fel de maturitate. Se simți cuprins de o vigoare nouă și neașteptată; simțul său pentru disciplină se îmbunătăți în așa măsură, încât dintr-un anumit punct de vedere putu să devină mai puțin sever, mai puțin rigid și deci mai iubit de elevii săi.

La început, când venise la Brookfield, scopul urmărit de el fusese să fie iubit, respectat și ascultat – dar mai presus de orice, ascultat. Supunerea elevilor și-o asigurase chiar de la început și onoarea îi fusese acordată, dar dragostea elevilor îi veni abia acum, dragostea spontană și caracteristică a elevilor, față de un om bun, fără a fi moale, față de unul care-i înțelegea îndeajuns, dar nu din cale afară, și a cărui fericire personală era strâns legată de fericirea lor proprie. [...]

Kathie contribuie și ea la lărgirea orizonturilor și a părerilor lui Chips, determinându-l să vadă ceva mai departe decât acoperișurile și turnurile din Brookfield, astfel că începu să se gândească la patria sa, ca la o țară mare și importantă pentru care Brookfield nu era altceva decât un simplu tribut.

Inteligența ei era mult mai vie și mai spontană decât a lui, așa că nu se simțea în stare să-i combată ideile, nici chiar atunci când nu era de acord cu părerile pe care le susținea; astfel, el continuă să rămână conservator din convingere, în domeniul politic, deși ideile profesate de ea erau radical socialiste. Dar chiar în cazurile când nu era de acord cu vederile ei, totuși le absorbea, astfel că idealismul juvenil al Katherinei acționa asupra maturității lui, rezultând un amestec plin de blândețe și înțelepciune.

Uneori reușea să-l convingă în întregime. Astfel de pildă, Brookfield întreținea o școală într-o suburbie din partea de răsărit a Londrei, pentru care elevii și părinții elevilor contribuiau cu însemnate sume de bani, dar numai rareori cu prezența lor personală. Katherine fu cea care se gândi să invite echipa acestei școli, ca să joace un meci de fotbal cu echipa de „unsprezecă” a celor din Brookfield. Ideea era atât de revoluționară, încât ar fi fost imposibil să supraviețuiască, chiar din primul moment când fusese emisă, dacă s-ar fi întâmplat să nu plece de la ea. Să introduci un grup de copii de mahala pe terenurile sportive, destinate copiilor din clasele sociale superioare însemna să pui în discuție tot felul de probleme pe care ar fi fost preferabil să le lași așa cum sunt.

Întregul corp profesoral se declară împotriva acestei idei, iar școala, dacă i s-ar fi cerut și ei părerea, probabil ar fi fost și ea împotriva unei astfel de eventualități. Cu toții erau convinși că băieții din Londra trebuie să fie niște netrebnici sau că nu se vor simți în largul lor în societatea celor de la Brookfield; în orice caz se așteptau să se întâmple „incidente”, astfel că toată lumea se va simți nemulțumită și speriată. Cu toate acestea, Katherine stăruie în ideea ei.

— Ascultă Chips, spunea ea, crede-mă, colegii tăi n-au dreptate, căci dreptatea este de partea mea. Ochii mei sunt îndreptați spre viitor, ai lor și ai tăi se întorc spre trecut. Anglia nu va continua să rămână pentru totdeauna împărțită între militari și casta nobililor. Afară de asta trebuie să știi că pentru Anglia băieții aceștia din clasele de jos sunt tot atât de importanți, ca și băieții care frecventează școala din Brookfield. Va trebui, dragul meu Chips, să-i primești aici. Nu se poate să te simți cu conștiința împăcată, numai pentru că le semnezi un cec de câteva guinee, ca apoi să-i ții la distanță. Dar în afară de asta sunt și ei tot atât de mândri de Brookfield ca și tine. Peste câțiva ani s-ar putea foarte bine ca băieții din categoria acestora să devină și ei elevi ai acestei școli... În orice caz în număr foarte redus. Și de ce să nu devină? De ce, niciodată? Dragă Chips, nu uita că acum trăim în anul o mie opt sute nouăzeci și șapte, nu în șaiszeci și șapte, pe vremea când tu erai la Cambridge. Pe vremea aceea aveai

Lectură

Textul epic. Textul liric. Textul dramatic

Să ne reamintim!

1. Completează enunțurile următoare, precizând particularitățile tipurilor de texte menționate:

Textul narativ prezintă .....

.....

Textul liric .....

.....

Textul dramatic .....

.....

2. Prezintă:

– două asemănări între textul epic și textul dramatic;

.....

– două deosebiri între textul epic și textul liric.

.....

.....

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

1. Citește cu atenție textele următoare, apoi rezolvă cerințele:

A. *A fost odată ca niciodată etc.*

A fost odată un împărat. El ajunsese la cărunțețe, și nu se învrednicise a avea și el măcar un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă și el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în deșert.

Când, tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul și cu dânsul și dobândi un drag de copilăș, de să-l vezi și să nu-l mai uiți. Împăratul îi puse numele Aleodor. Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit și Apus, Miazăzi și Miazănoapte, ca să se veselească de veselia lui. Trei zile și trei nopti ținură petrecerile și se chefură și se bucurară, de o ținură minte cât trăiră.

Băiatul de ce creștea, d-aia se făcea mai isteț și mai iscusit. Nu mai trecu mult și iată că împăratul ajunse la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi și-i zise:

— *Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obștescul sfârșit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirii împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știi că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ți spui: Vezi tu muntele*

acela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop: și cine calcă pe moșia lui, nu scapă nepedepsit.

(Aleodor împărat, basm popular cules de Petre Ispirescu)

B. Racul, broasca și o știucă
Într-o zi s-au apucat
De pe mal în iaz s-aducă
Un sac cu grâu încărcat.
Și la el toți se înhamă:
Trag, întind, dar iau de samă
Că sacul stă neclintit,
Căci se trăgea neunit.
Racul înapoi se da,
Broasca tot în sus sălta,
Știuca foarte se izbea
Și nimic nu isprăvea.

Nu știu cine-i vinovat;
Însă, pe cât am aflat,
Sacul în iaz nu s-a tras,
Ci tot pe loc a rămas.

Așa-i și la omenire,
Când în obște nu-i unire:
Orice treabă se face
Cu izbândă și cu pace.
(Alec Donici, *Racul, broasca și știuca*)

C. Mi-am urzit din sunet și culoare,
Din cuvinte dure, zi de zi,
Turnul versului înalt în care
Îmi adorm durerea de-a trăi.

Zi de zi și lună după lună,
Izvoresc din mine ca din mări
Insule de gânduri, ce adună
Cânturi fremătând peste uitări.

Ani de ani și clipă după clipă,
Vierme de mătase m-am făcut,
Fluturul simțindu-l, ce-n aripă
O să-mi schimbe brațele de lut...

Dar cum stau cu lampa după mine
Și cum scriu: un singur țipăt greu
Din odaia de bolnavă vine –
Și ce mic, ce gol e visul meu.

(Ion Pillat, *Artă poetică*)

D. Scena 2

Cei dinainte, afară de Miza, Dinu.

Dacia: Unde te duci?

Miza: Să mă îmbrac... Trebuie să ies în oraș... (lese palidă, pe ușa din stânga.)

Dacia: Are ea ceva de la un timp încoace... E nervoasă, distrată... Ne ascunde ceva... Astăzi, mai ales, ai văzut-o în ce hal a fost. Toată ziua a trăsniț și a bufniț... și tot cu ochii pe ceas...

Chiriachița: Mai mult a stat cu ochii pe unghii... Le-a pilit și le-a răspilit, de parcă le-a avut de-un stânen.

Traian: Se uita la ceasul de la mână, mamă-mare... Pui prinsoare pe armăsarii mei c-are un rendez-vous*... și cam bănuiesc eu cu cine... cu monoclatul** ăla de Gigi...

Gena: Nu e adevărat... Se duce la ceai la Angela Stroiescu. E invitată de săptămâna trecută...

Chiriachița: Ce modă a mai ieșit și cu ceaiurile astea, ziua în amiaza-mare... pe vremea noastră ceaiul îl bea omul când era bolnav și numai seara, înainte de culcare... Înainte era doctorie și acum...

(Tudor Mușatescu, *Titanic Vals*)

*rendez-vous – întâlnire;

**monoclat – bărbat care poartă monoclu.

Inițiere

I. Bifează, în tabelul de mai jos, căsuța potrivită pentru a arăta cărui text îi corespunde fiecare dintre afirmațiile din stânga.

	a	b	c	d	e	f
	Textul A	Textul B	Textul C	Textul D	Niciun text	Toate textele
1. Text literar epic, în versuri						
2. Text literar dramatic						
3. Text literar liric						
4. Text nonliterar						
5. Text în care se transmit sentimente						

II. Încercuiește varianta care corespunde informațiilor din textele date.

1) În textul A, împăratul adună oameni de pretutindeni pentru:

a) a se bucura de nașterea copilului său; b) a sărbători o victorie în luptă; c) a le arăta noul său palat.

2) Personajele din textul B nu reușesc să facă ce își propun pentru că:

a) nu sunt suficient de puternice; b) nu muncesc împreună; c) folosesc o strategie bine pusă la punct.

3) Textul C transmite un mesaj despre:

a) rolul muzicii în viața omului; b) modul în care un om poate comunica; c) relația creatorului cu propria creație.

4) În textul D, după plecarea Mizei, celelalte personaje discută despre:

a) modul în care s-a îmbrăcat Miza; b) ce va face Miza după ce pleacă de acasă; c) planurile de viitor ale Mizei.

Consolidare

III. Transcrie, din textele A, C și D, câte un cuvânt care se referă la emoții / sentimente / stări sufletești.

.....
.....

IV. Încercuiește ADEVĂRAT (A) sau FALS (F), justificând alegerea cu secvențe din text.

a) În textul A, apare un narator obiectiv.

A / F

Justificare: .....

.....
b) În textul B, se prezintă o întâmplare la care participă trei personaje.

A / F

Justificare: .....

c) În textul C, apare vocea eului liric.

A / F

Justificare: .....

d) Indicația de regie din textul D prezintă ieșirea din scenă a unui personaj.

A / F

Justificare: .....

V. Identifică:

a) un element fantastic care apare în textul A;

.....

b) o trăsătură umană atribuită celor trei personaje din textul B;

.....

c) două figuri de stil diferite din textul C;

.....

d) un epitet multiplu care face referire la starea sufletească a unui personaj din textul D.

.....

VI. Menționează rima și măsura versurilor din prima strofă a textului C.

.....

.....

VII. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, mesajul textului B.

.....

.....

.....

.....

.....

VIII. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația următoarei secvențe din textul C: *Izvoresc din mine ca din mări/ Insule de gânduri, ce adună/ Cânturi fremătând peste uitări.*

.....

.....

.....

.....

.....

Aprofundare/Excelență

2. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

N-aș ști să spun ce mă atrăgea spre Ilinca. Eram colege de școală și stăteam în bancă alături. Dar de unde la Ocna Sibiului, când nici nu ne cunoșteam, mă urmărea pas cu pas, ca un câțel, acum păstra o rezervă ciudată față de mine. Mică, brună și cu ochi de chinezoaică, pleoape grele, care îi dădeau un aer nepăsător, un cap de fetiță cuminte, nu avea totuși nimic din felul obișnuit de a fi al unei eleve silitoare. Nu ridica niciodată degetul, părea că nu știe ce se întâmplă în clasă, dar, când era întrebată, știa să răspundă, iar când era strigată să iasă la tablă, trecea liniștită și spunea lecția cu indiferență, așa cum s-ar fi spălat pe dinți. Nu participa la niciunul dintre evenimintele clasei, la viața ei zgomotoasă. Părea că vine zi de zi și că va veni încă trei ani în șir fiindcă trebuia să-și facă datoria, să-și ia notele, bacalaureatul, o datorie de care nu părea pătrunsă, dar pe care nu voia s-o discute. Își întindea tot timpul palma pe marginea pupitrului, ca să prindă cât mai bine o gamă imaginară. Mi-ar fi plăcut să am liniștea ei. O admiram că nu se cheltuiește pentru nimeni și nimic; și totuși înțelegeam că e un lux să poți rămâne în afară de agitația lumii și s-o privești cu liniștea cu care stai într-un loc bun la teatru și vezi cum se agită pe scenă, costumați, în anumite piese, actori care răgușesc debitând tirade eroice, se luptă cu spada care sună a tinichea, cad și se ridică. Mă atrăgea Ilinca și, totuși, mă irita prin acel zâmbet ușor ironic, care ascundea fie o mare timiditate, fie o mare încredere în ea. Simțeam, totuși, fără să pot înțelege de ce, că și ea are nedumeriri în privința mea, că ține să ne apropiem, să ne vedem altfel decât la școală, să ne cunoaștem mai bine.

(Cella Serghi, Pânza de păianjen)

a) Indică tipul de narator care apare în textul dat.

.....
.....

b) Transcrie două structuri din textul dat care constituie indici de spațiu.

.....
.....

c) Notează doi indici de timp care apar în textul dat.

.....
.....

d) Ilustrează două modalități de caracterizare a personajului Ilinca, din textul dat.

.....
.....
.....

e) Precizează care este rolul narațiunii și al descrierii în fragmentul dat.

.....
.....
.....

PE f) Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să realizezi caracterizarea personajului Ilinca din textul dat. În compunerea ta, trebuie:

- să numești un mijloc de caracterizare a personajului ales;
- să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

PE g) Alcătuieste o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul transmis de următoarea secvență din textul dat: *Nu participa la niciunul dintre evenimentele clasei, la viața ei zgomotoasă. Părea că vine zi de zi și că va veni încă trei ani în șir fiindcă trebuia să-și facă datoria, să-și ia notele, bacalaureatul, o datorie de care nu părea pătrunsă, dar pe care nu voia s-o discute.*

Ameliorare

3. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Simon simțea de mult că se plictisește, dar nu știuse până acum de ce. Probabil că nu doar pendula lui, ci și multe altele fuseseră scoase din uz și puse deoparte, lăsând astfel ceasurile de duzină să cucerească tot mai mult teren. Dar el ar putea salva istoria! Măcar istoria propriului oraș, dacă nu, cine știe, poate chiar istoria lumii! Închise ochii și se imagină citind din cartea lui de istorie: „În vara anului 2006, Simon, elev în clasa a IV-a, salvând o pendulă, a salvat istoria...”

Din neatenție, fusese cât pe ce să calce pe coadă o mătă neagră tolănită în mijlocul străzii. Ridicând spre el niște ochi mari și rotunzi, aceasta îi mulțumi pentru grijă.

— *N-ai de ce să-mi mulțumești. Eu nu sunt din aceia care leagă tinichele de coada pisicilor. Dar ce să faci aici, în stradă? Dacă nu ai stăpân, trebuie să te ferești. Am auzit acum, după lichidarea câinilor vagabonzi, urmați voi.*

— *Serios? Tocmai acum, când ziceam că mă pot odihni după atâta pitit și pândit... Dar voi încotro?*

Un pic fâsticit, Simon se hotărî să fie totuși sincer.

— *Știi, eu... Îți spun, dar e secret. Am fugit de-acasă.*

— *Vai, dar de ce? Eu ce n-aș da să am o casă și voi fugiți din ea? Vă băteau?*

— *Nu, niciodată.*

Elemente de construcție a comunicării - Gramatică

**Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul a fi;
construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive;
construcții incidente; construcții concesive și condiționale**

Construcții active/construcții pasive cu verbul a fi

Să ne reamintim!

Completează enunțurile următoare:

Verbul *a fi* poate avea valoare morfologică de:

- a) verb predicativ, când .....
- b) verb copulativ, când .....
- c) verb auxiliar, când .....

În construcții active, verbul *a fi* are valoare morfologică de verb .....

În construcțiile pasive, *a fi* este .....

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

Inițiere

1. Indică valoarea morfologică a verbului *a fi* în fiecare dintre enunțurile următoare:

- a) Mama este acasă. ....
- b) Copiii nu sunt cumiți. ....
- c) Caietul acesta este 5 lei, iar cartea aceea este 20 de lei. ....
- d) Când vei fi ajuns tu, ei vor fi plecat deja. ....
- e) Oamenii vor fi chemați la adunarea din centrul orașului. ....
- f) Toți copiii au fost aplaudați la serbarea de sfârșit de an. ....

2. Încercuiește varianta corectă de răspuns.

• În enunțul *Copiii sunt în casă la ora 21.*, predicatul este: a) *sunt*; b) *sunt în casă*.

• Verbul *a fi* din enunțul *Nu sunt acasă, sunt în oraș până la prânz.* este: a) predicativ în ambele situații;

b) predicativ în prima situație, copulativ în a doua situație.

• Un enunț în care verbul *a fi* este auxiliar într-o construcție pasivă apare în varianta de răspuns: a) *Toți copiii sunt buni.*; b) *Au fost invitați la teatru de mama lui.*

• Construcția sintactică cu verbul *a fi* din enunțul *Nepoții sunt îmbrățișați cu drag de bunica*. este: a) activă; b) pasivă.

• În enunțul *Artistul a creat un tablou original*. există o construcție sintactică: a) activă; b) pasivă.

• În enunțul *Tabloul acela a fost creat după un model celebru*., predicatul este: a) *a fost*; b) *a fost creat*.

• Funcția sintactică a cuvântului subliniat din enunțul *Tabloul a fost creat de pictor*. este: a) subiect; b) complement de agent.

• În enunțul *Drumul este străbătut de mașină în viteză*. a) substantivul *mașină* săvârșește acțiunea, iar substantivul *drumul* o suportă; b) substantivul *drumul* săvârșește acțiunea și substantivul *mașină* o suportă.

• În enunțul *Fiind atras de povestea pe care o asculta, a uitat să plece la timp*. cuvintele subliniate reprezintă: a) verbul *atrage*, la modul gerunziu (construcție pasivă); b) verbul *atrage*, la modul gerunziu (construcție activă).

3. Subliniază cuvântul care arată cine săvârșește acțiunea și încercuiește cuvântul care arată cine suportă acțiunea, în fiecare dintre enunțurile următoare:

a) Copilul ține o carte.

b) Manechinele din vitrină sunt pregătite de vânzătoare.

c) Mihai a cumpărat un telefon nou.

d) Casele sunt păzite de soldați.

e) Frunzele sunt scuturate de vânt.

f) Fetița ceartă câțelul.

g) Copiii au fost chemați de tata.

4. Indică valoarea morfologică a verbelor *a fi*, *a avea*, *a vrea* (predicativă, copulativă sau auxiliară) din enunțurile următoare:

a) Copilul este atent. / Fetele au fost laudate de părinți.

b) Am o carte. / Am cumpărat o carte interesantă. / Aș citi o carte.

c) Vor să ajungă primii. / Vor merge la teatru.

Consolidare

5. Transformă următoarele construcții active în construcții pasive:

a) Profesorul explică lecția. ....

b) Ei au rezolvat multe exerciții. ....

c) Norii acopereau cerul. ....

d) Vântul împrăștiase frunzele. ....

e) Vizitiul ținea hăturile. ....

f) Copiii jucau *Rățele și vânătorii*. ....

g) Mecanicul verifică trenurile atent. ....

h) Mama ne pregătește ghiordanele. ....

i) Noi ne întrerupem lecțiile pentru a urmări o transmisiune sportivă. ....

j) Tata povestește o întâmplare amuzantă. ....

6. Modifică enunțurile următoare, astfel încât construcțiile pasive să devină construcții active:

a) Copiii sunt ajutați de părinți. ....

b) O carte despre dinozauri a fost citită de copii. ....

c) Cartea i-a fost dăruită fratelui meu de profesoara lui. ....

d) Drumul acela este parcurs cu greutate de oameni. ....

e) Copacii sunt scuturați de vânt. ....

f) Elevul a fost apreciat de profesori. ....

g) Casa rezistentă a fost construită de ei. ....

h) Pagubele au fost evaluate de către cei doi. ....

i) Poezia aceasta a fost recitată de un actor celebru. ....

7. Alcătuieste enunțuri în care verbele *a ajuta*, *a curăța*, *a iubi*, *a lăuda*, *a sfătui* să apară în construcții pasive, cu verbul *a fi*.

.....
.....
.....
.....

8. Completează enunțurile următoare cu formele verbelor cerute între paranteze:

Noaptea s-a lăsat peste lume. Liniștea profundă ..... (*a întrerupe* – construcție pasivă, cu verbul *a fi* la modul indicativ, timpul prezent) doar de fâlfâitul aripilor păsărilor care așteaptă noaptea ca să-și înceapă veghea. Toți ..... (*a fi* – construcție activă, modul indicativ, timpul prezent) în case, somnul nu ..... (*a tulbura* – construcție pasivă, cu verbul *a fi* la modul indicativ, timpul imperfect) de niciun zgomot.

Aprofundare/Excelență

9. Construieste enunțuri în care să apară:

a) o construcție pasivă, cu verbul *a fi* la modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a, numărul singular;

b) o construcție activă, cu verbul *a fi* la modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana I, numărul singular;

c) o construcție pasivă, cu verbul *a fi* la modul indicativ, timpul viitor, persoana I, numărul plural;

d) o construcția activă, cu verbul *a fi* la modul conjunctiv, timpul prezent, persoana I, numărul singular.

10. Folosește, în construcții pasive, verbele *a feri*, *a cânta*, *a citi*, *a dansa*.

.....
.....
.....

11. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

— *Domnule Șerban Sturdza, cu ocazia Centenarului P.P. Carp, ați organizat la Țibănești un colocviu.*

— *Așa este. Am hotărât să organizăm această comemorare centenară la Țibănești, chiar dacă **e mai complicat** din punct de vedere logistic, chiar pe 19 iunie, data la care el s-a stins din viață. Am vrut acolo și nu în altă parte, de pildă la Iași, pentru că **este locul** în care bătrânul P.P. Carp s-a retras în tristețe la moșia lui, după decenii de istovitoare luptă politică. [...]*

— *P.P. Carp **este străbunicul** dumneavoastră.*

— *Da, **sunt strănepotul** lui P.P. Carp. Fiica lui, Elisabeta, s-a căsătorit cu fiul lui Dimitrie Sturdza, cel mai puternic oponent politic al lui Carp, și ei sunt străbunicii mei paterni. În anii comunismului, nu am aflat prea multe despre această genealogie a mea. În acei ani, familia mea **era** aproape **însăimântată** de propria ei ascendență și nu-mi spuneau prea multe despre asta. Copil fiind, aveam oricum multe necazuri pentru că mă chema Sturdza. Dacă **aș mai fi știut** și de rolul politic important pe care l-au avut strămoșii mei, **aș fi putut** vorbi cu colegii la școală și cine știe ce s-ar fi întâmplat. Erau anii în care **era** **suficient** să te cheme Sturdza ca **să fii** imediat **socotit** dușman al poporului. De altfel, pe la începutul anului '58 s-a făcut un consiliu de familie ca să se hotărască dacă să ne schimbăm numele. Aveam 11-12 ani și am fost de părere să nu ne schimbăm numele, indiferent de urmări și,*

până la urmă, această poziție a prevalat în familie. Era primul meu vot! În orice caz, nu se discuta nimic despre trecut, nimic despre P.P. Carp. Totuși, eu însumi am locuit în conacul de la Țibănești între 1948 și 1949, pe când aveam 2 ani. 1949 a fost anul în care, într-o noapte de martie, bunica mea a fost ridicată de Securitate și conacul a fost devastat, apoi confiscat. Eram la Țibănești pentru că familia avea acolo o vacă și, în acei ani de foamete, așa mi se putea asigura hrana. Firește, după ridicarea bunicii și a unchiului meu am plecat de acolo și mărturisesc că nu mai am nicio amintire legată de acea perioadă – tot ce știu este ceea ce mi s-a povestit în familie, dar și la fața locului, de către săteni, ulterior, după 1990.

— Când ați regăsit domeniul P.P. Carp după 1989?

— Am ajuns acolo imediat după Revoluție. La conac funcționa un fel de after-school cu o activitate foarte onorabilă, Clubul copiilor. După ce am cerut eu retrocedarea, autoritățile s-au precipitat să consolideze clădirea, aducând în procesul de revendicare o expertiză care trebuia să dovedească faptul că acolo s-au făcut lucrări ample, că aș fi avut de plătit o sumă mare ca despăgubire statului, s-a încercat descurajarea noastră prin orice mijloace. Costurile urmau să mă facă să renunț. Dar am fost bine sfătuit, am anunțat imediat autoritățile că fac aceste lucrări ilegal, pe răspunderea lor, și am reușit recuperarea conacului. La un moment dat, vizitând Țibăneștii în timpul procesului de retrocedare a conacului, am fost găzduit în sat la familia Movilă și seniorul familiei, împreună cu soția sa, mi-au povestit tot ce s-a întâmplat în acea teribilă noapte din 1949. Omul asistase direct la ce s-a petrecut pentru că, pe atunci, conacul era parțial locuit de familia Carp și parțial ocupat de camere de cazare la parter. Conacul mai avea și câteva săli de clasă unde învățau copiii din sat. Copiilor le era interzis să vorbească cu „dușmanul de clasă”. Doamna Movilă senior, elevă, pe atunci, cazată într-una dintre camerele de la parter, a putut vedea cu ochii ei cum au fost ridicați bunica și unchiul meu, într-o noapte friguroasă de iarnă, și duși cu căruța la Roman în regim de domiciliu obligatoriu, precum și devastările care au urmat imediat.

(Interviu cu Șerban Sturdza, consemnat de Sever Voinescu, fragment preluat de pe site-ul <https://dilemaveche.ro>)

- a) Precizează ce fel de construcții cu verbul *a fi* apar în secvențele îngroșate în textul dat.
b) Identifică valoarea morfologică a verbului *a fi* în structurile subliniate în text.
c) Alcătuieste enunțuri în care următoarele construcții active din text să devină construcții pasive, cu verbul *a fi*:

- După ce am cerut eu retrocedarea....

.....

- ...am anunțat autoritățile...

.....

- ...autoritățile să consolideze clădirea...

.....

- d) Transformă următoarele construcții active în construcții pasive:

- Am organizat comemorarea la Țibănești.

.....

- Familia Movilă a povestit întâmplările.

.....

- Arhitecții încep renovarea conacului.

.....

PE e) Alcătuieste un text de 80-100 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre importanța restaurării/conservării unor monumente istorice. Vei integra, în compunerea ta, două construcții active și două construcții pasive cu verbul *a fi*.

Ameliorare

12. Transformă enunțurile următoare, astfel încât să obții construcții pasive.

- a) Mama mi-a cumpărat un telefon nou.

.....

b) Bariera oprește accesul turiștilor fără bilet.

c) Vântul puternic a luat acoperișul casei.

d) Oamenii au așezat scaunele în semicerc.

e) Bucătarul prepară o rețetă nouă.

f) Copiii cheamă pisica.

g) Noua tunsoare i-a schimbat fizionomia.

13. Modifică enunțurile următoare, astfel încât să obții construcții active, în loc de construcții pasive.

a) Spectacolul a fost apreciat de toată lumea.

b) Cerul era acoperit de nori cenușii.

c) Ploaie a fost anunțată de fulgere și de tunete.

d) Actrița este admirată de public, pentru interpretarea deosebită.

e) Elevul a fost ascultat de membrii comisiei.

f) Banii au fost retrași din cont de către titular.

g) Casa bătrânească a fost construită cu o sută de ani în urmă.

14. Precizează ce valoare morfologică are verbul *a fi* în fiecare dintre enunțurile următoare:

a) Sunt lăudat pentru ce am făcut.

b) El este nepotul mamei.

c) Suntem acasă până la ora 15.

d) Am fi încântați de vizita voastră.

e) Covoarele sunt spălate ușor în această mașină.

f) Să fi fost mai atent, nu alunecai.

g) Cererile lor au fost ascultate de primarul localității.

Construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive

Să ne reamintim!

Completează enunțurile următoare:

1. Construcțiile impersonale se realizează cu .....

2. Construcțiile cu pronume reflexive pot fi personale și .....

3. În construcțiile impersonale cu pronume reflexive, aceste pronume pot sta în cazurile .....

și .....

Cuprins

EVALUARE INIȚIALĂ / 3

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE / 6

Modele comportamentale în textele literaturii universale / 6

Relații culturale constructive. Noi și ceilalți. Valori culturale românești în lume / 16

COMUNICARE ORALĂ / 28

Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu). Argumentare și persuasiune. Structura textului argumentativ. Apelul la argumente raționale (fapte, exemple, dovezi), apelul la patos (emoția), apelul la etos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, concepții personale, idei preconcepute) / 28

Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative. Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea celor spuse de interlocutor, prin raportare la ceea ce știe elevul sau în relație cu propriile opinii / 37

Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv. Atitudini comunicative: flexibilitate, asertivitate, disponibilitate la negociere. Inteligența emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere / 41

LECTURĂ / 47

Textul epic. Textul liric. Textul dramatic / 47

Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ) / 55

Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii. Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (aliterația, hiperbola, antiteza), interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite / 70

Aliterația. Hiperbola. Antiteza. Aplicații / 82

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII – GRAMATICĂ / 87

Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul *a fi*; construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive; construcții incidente; construcții concesive și condiționale / 87

Enunțuri eliptice. Norme de punctuație / 106

Apoziția. Norme de punctuație / 107

Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative.
Norme de punctuație / 111

Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala / 116

ORTOEPIE ȘI ORTOGRAFIE / 178

Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române / 178

VOCABULAR / 181

Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (conversiunea) / 181

Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturi lexicale / 186

VARIAȚIE STILISTICĂ / 192

Variații de registru. Jargonul, argoul. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare).
Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă. Organizarea coerentă a textului:
succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor / 192

REDACTARE / 198

Etapele scrierii, cu accent pe: a) prezentarea textului în fața unui public; b) evaluarea feedbackului primit;
c) integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare. Tipare textuale de structurare
a ideilor: comparație, analogie, pro – contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ.

Prezentarea textului: grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului.

Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor. Alte aspecte: redactare de mână –
redactare computerizată. Etica redactării: originalitate / 198

EVALUARE FINALĂ / 205

EVALUARE INIȚIALĂ.

Barem de corectare și de notare / 209

EVALUARE FINALĂ.

Barem de corectare și de notare / 211